

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11Co/9/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823200356
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Vékonyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3823200356.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Vékonyovej a členov senátu JUDr. Aleny Radičovej a Mgr. Marka Anovčina, v spore žalobkyne: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXX/XX, E., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou MCL, s.r.o., so sídlom Mostová 2, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 50 074 369, proti žalovanému: A. F. G., H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXXX/XX, E., právne zastúpený JUDr. Dušanom Repákom, advokátom, so sídlom Krížna 47, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 060 887, o nahradenie prejavu vôle, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č. k. 14C/2/2023-74 zo dňa 7. novembra 2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd čiastočné späťvzatie žaloby zo dňa 5.12.2023 nepripúšťa.

Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala nahradenia prejavu vôle žalovaného uzatvoriť s ňou kúpnu zmluvu v znení, ktoré bolo uvedené v petite žaloby. Dôvodila tým, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností v obci I. E., katastrálne územie I. E.. Ide o pozemok parcela registra „C“, parcelné číslo XXXX o výmere 124 m², zastavaná plocha a nádvorie, evidovaný na liste vlastníctva číslo XXX, na ktorom má spoluvlastnícky podiel o veľkosti 4/24 k celku a o pozemok parcela registra „C“, parcelné číslo XXXX o výmere 1019 m², trvalý trávnatý porast, evidovaný na liste vlastníctva číslo XXXX, na ktorom má spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/6 k celku.

2. Žalobkyňa poukázala na to, že žalovaný nadobudol na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy zo dňa 20.05.2020 od predávajúcej I. B. spoluvlastnícky podiel o veľkosti 11/60 k pozemku parcelné číslo XXXX v k. ú. I. E.. Súčasne na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy zo dňa 04.08.2021 nadobudol od predávajúcich J. E., K. L. a K. F. spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/70 k pozemku parcelné číslo XXXX v k. ú. I. E.. Žalovaný napokon na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy zo dňa 04.08.2021 nadobudol od predávajúcich J. E., K. L. a K. F. aj spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/70 k pozemku parcelné číslo XXXX v k. ú. I. E.. Žalobkyňa tvrdila, že pred uzatvorením vyššie uvedených kúpnych zmlúv si predávajúce nesplnili svoju povinnosť voči nej ako ďalšej podielovej spoluvlastníčke, v dôsledku čoho bolo porušené jej predkupné právo. Zdôraznila, že označenými kúpnymi zmluvami nedošlo k prevodu spoluvlastníckych podielov na blízku osobu predávajúcich a o prevodoch sa dozvedela iba náhodnou lustráciou listu vlastníctva prostredníctvom z verejne dostupného portálu katastra nehnuteľností. Listom zo dňa 26.10.2022 potom vyzvala žalovaného, aby jej nadobudnuté

spoluvlastnícke podiely k pozemkom ponúkol na predaj za rovnakých podmienok a kúpnych cien, za aké ich nadobudol od pôvodných vlastníkov, k uvedenému však nedošlo.

3. Žalovaný poukázal na to, že nemal vedomosť o tom, že predávajúci písomne nevyzvali žalobkyňu na odkúpenie prevádzaných spoluvlastníckych podielov. Okrem toho mal za to, že žalobkyňa sa v danom prípade domáha uplatnenia svojho zákonného predkupného práva nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, keď si nesprávne nárokuje celý spoluvlastnícky podiel zodpovedajúci predmetu prevodu, pričom tento podiel nekorešponduje s veľkosťou jej spoluvlastníckeho podielu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/91/2008 zo dňa 12.05.2009. Tvrdil, že žalobkyňa sa v danom prípade môže domáhať výlučne X/XX-XX z prevedených spoluvlastníckych podielov k pozemku parcelné číslo XXXX a 1/6-iny z prevedeného spoluvlastníckeho podielu k pozemku parcelné číslo XXXX. S poukazom na uvedené žiadal, aby súd po vykonanom dokazovaní žalobu zamietol.

4. Na základe návrhu žalobkyne súd uznesením č. k. 15C/43/2022-26 zo dňa 24.11.2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému povinnosť, aby sa zdržal nakladania s pozemkami parcelné číslo XXXX K. XXXX v k. ú. I. E..

5. Vo veci samej súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobu zamietol, súčasne v zmysle ustanovenia § 336 ods. 4 v spojení s ustanovením § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku zrušil nariadené neodkladné opatrenie a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 100 %. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením listín: kúpna zmluva zo dňa 20.05.2020 č. I. 7, kúpna zmluva zo dňa 04.08.2021 č. I. 9, dodatok ku kúpnej zmluve zo dňa 29.10.2021 č. I. 12, výpis z LV č. XXX pre k. ú. I. E. č. I. 13, výpis z LV č. XXXX pre k. ú. I. E. č. I. 16, výzva na predaj spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam č. I. 18, uznesenie Okresného súdu Prievidza č. k. 15C/43/2022-26 zo dňa 24.11.2022, mailová komunikácia č. I. 50, výzva M. G. zo dňa 16.08.2023 č. I. 51, SMS komunikácia č. I. 52 - 53, mailová komunikácia č. I. 54, snímky z katastrálnej mapy č. I. 55 a 56, fotografie na č. I. 57, výzva F. D. G. zo dňa 28.08.2023, výpis z LV č. XXX pre k. ú. I. E. s údajmi platnými k 09.10.2023, návrh na hospodárenie s pozemkom zo dňa 26.09.2023 predložený žalobkyňou a následne svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil § 140, 603 ods. 3 a § 605 a § 606 Občianskeho zákonníka.

6. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania uzavrel, že žalobkyňa má postavenie podielovej spoluvlastníčky nehnuteľností, a to pozemku parcela registra „C“, parcelné číslo XXXX o výmere 124 m², ktorý je evidovaný na liste vlastníctva číslo XXX, so spoluvlastníckym podielom o veľkosti 4/24 k celku a pozemku parcela registra „C“, parcelné číslo XXXX o výmere 1019 m², ktorý je evidovaný na liste vlastníctva číslo XXXX, so spoluvlastníckym podielom o veľkosti 1/6 k celku. I. B., J. E., K. L. a K. F., ktoré prevádzali kúpnu zmluvou svoje spoluvlastnícke podiely na vyššie uvedených pozemkoch na žalovaného, tieto prevádzané podiely neponúkli žalobkyňi. Predkupné právo žalobkyne bolo teda porušené, čo medzi stranami nebolo sporné. Preto sa súd ďalej zaoberal tým, či je možné vyhovieť žalobe žalobkyne o nahradenie vôle.

7. Následne súd prvej inštancie uviedol, že podľa jeho názoru je nevyhnutné rozlišovať situáciu, keď je spoluvlastnícky podiel prevádzaný na tretiu osobu (t. j. osobu mimo okruh doterajších spoluvlastníkov) od situácie, keď ide o prevod spoluvlastníckeho podielu z jedného zo spoluvlastníkov na iného spoluvlastníka, t. j. prevod v rámci okruhu doterajších spoluvlastníkov. V prejednávanej veci išlo o prípad, keď niektoré z doterajších podielových spoluvlastníčok nehnuteľností previedli kúpnu zmluvou svoje spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam iba na jedného z doterajších spoluvlastníkov. Z dokazovania zároveň vyplynulo, že tieto podiely predtým neponúkli žalobkyňi, ale ani ostatným spoluvlastníkom. Predávajúce teda nepochybne porušili predkupné právo ostatných spoluvlastníkov nehnuteľností. Žalobkyňa sa následne domáhala nahradenia prejavu vôle žalovaného (t. j. prejavu vôle uzatvoriť kúpnu zmluvu), na základe ktorého by jej žalovaný previedol všetky svoje spoluvlastnícke podiely, ktoré nadobudol od predchádzajúcich spoluvlastníčok. Podľa názoru súdu prvej inštancie bolo potrebné vziať do úvahy, že ak by súd žalobe úplne vyhovel, v podstate by zobral žalovanému spoluvlastnícke podiely, ktoré mu boli odpredané a všetky by ich nadobudla žalobkyňa. Aj takýmto postupom by sa však zmenila nielen veľkosť spoluvlastníckych podielov, ale zároveň aj pomery medzi všetkými spoluvlastníkmi. Súdu sa nejavilo ako spravodlivé, že nakoniec by dostala prednosť pred ostatnými spoluvlastníkmi žalobkyňa, pričom nie je dôvod, aby bolo právo žalobkyne silnejšie

oproti právu žalovaného. Takáto situácia by bola aj v rozpore s účelom ustanovenia § 140 Občianskeho zákonníka.

8. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa mala predkupné právo len na takú časť spoluvlastníckych podielov prevádzaných na žalovaného, aká by pomerne zodpovedala veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach. Na podporu svojho záveru odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/91/2008 zo dňa 12.05.2009. Podľa neho môže spoluvlastník uplatňovať nárok len na pomernú časť podielov podľa veľkosti svojho vlastného spoluvlastníckeho podielu. Tento spoluvlastník sa v prípade porušenia predkupného práva nemôže bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi o výkone predkupného práva domáhať prevodu celého podielu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci zostávajú pasívni v obrane svojich práv. Mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, preto má spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom (spoluvlastníkov), ktorí by sa prevodu nedomáhali. Z toho vyplýva, že tento aktívny spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúcu na jeho podiel v pomere dielom ostatných spoluvlastníkov. Podľa názoru súdu, závery citovaného rozhodnutia možno aplikovať na situáciu, keď sa prevod spoluvlastníckeho podielu uskutočňuje medzi doterajšími spoluvlastníkmi. Vtedy zároveň ani nemožno hovoriť o prirastaní podielov tých spoluvlastníkov, ktorí si svoje predkupné právo neuplatnili tomu zo spoluvlastníkov, ktorý si ho naopak uplatnil. Prirastanie podielov len jednému zo spoluvlastníkov by v takomto prípade nebolo voči ostatným spoluvlastníkom spravodlivé. Súd tak dospel k záveru, že žalobkyňa nemá nárok na odkúpenie spoluvlastníckych podielov od žalovaného v takej veľkosti, v akej to požadovala, ale iba v ich pomernej časti, ktorá by zodpovedala veľkosti spoluvlastníckych podielov žalobkyne. Súd teda nemohol vyhovieť v plnom rozsahu, pričom odkázal na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré boli vyjadrené v uznesení sp. zn. III.ÚS 445/2016 zo dňa 28.06.2016 a uzavrel, že vzhľadom na charakter nároku, ktorý bol žalobou uplatnený (nahradenie prejavu vôle) by bolo možné žalobe vyhovieť iba vtedy, ak by súd dospel k záveru, že takúto kúpnu zmluvu je možné uzatvoriť. Keďže súd dospel k záveru, že žalobkyňa nemá nárok na odkúpenie spoluvlastníckych podielov tak, ako to uplatnila v žalobe, nebolo možné žalobnému návrhu vyhovieť v plnom rozsahu v takom znení, ako bol formulovaný. Následne uzavrel, že nie je prípustné, aby súd modifikoval a menil podstatné náležitosti navrhovanej zmluvy. Z tohto dôvodu musela žalobcu zamietnuť. Žalovanému, ktorý bol v konaní plne úspešný, priznal náhradu trov konania.

9. Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa včas odvolanie, v ktorom namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je prekvapivé, čo je v rozpore s princípom právnej istoty. Poukázala pritom na to, že súd na prvom pojednávaní uviedol svoj predbežný právny názor v zmysle § 181 ods. 2 CSP, podľa ktorého konštatoval, že žalobu považuje za čiastočne dôvodnú. Konkrétne mal súd za to, že žaloba bola dôvodná v časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala nahradenia prejavu vôle žalovaného a ktorá zodpovedala veľkosti spoluvlastníckeho podielu žalobcu. Nad uvedený rámec považoval konajúci súd žalobu za nedôvodnú. V merite však súd vydal rozhodnutie, v ktorom dospel k diametrálne odlišnému právnenému názoru a žalobu v celom rozsahu zamietol. Takýmto postupom súdu došlo k stavu, keď nemohla použiť prípadnú argumentáciu, vyjadriť sa k právnenému názoru súdu a tomu prípadne prispôbiť svoj procesný postup. Zdôraznila, že ak by súd pri prvom pojednávaní uviedol, že žalobu považuje za nedôvodnú v celom rozsahu, tak by žalobkyňa tejto skutočnosti prispôbila svoj procesný postup. Takto však bola ukrátená na svojich procesných právach. V tejto súvislosti žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.04.2020, sp. zn. 14CoPr/9/2019.

10. Okrem toho, podľa jej názoru, súd prvej inštancie porušil čl. 7 ods. 2 CSP tým, že sa nepokúsil viesť strany sporu k zmierlivému vyriešeniu sporu. Zo znenia uvedeného článku, ako aj z odbornej právnej praxe vyplýva, že konajúci súd má obligatórnu mediačnú povinnosť. Súd prvej inštancie však takýmto spôsobom nepostupoval. Aj keď sa dotazoval na prvom pojednávaní, či je možnosť mimosúdneho vyriešenia veci, tak uvedené sa neopýtal aj žalovaného, a preto daná snaha súdu bola len formálna. Podľa žalobkyne mal súd vyvinúť podstatne väčšie úsilie. Táto povinnosť konajúcemu súdu pritom vyplýva aj z § 148 CSP, podľa ktorého platí, že o uzavretie zmiery sa má súd vždy pokúsiť. Poukázala na to, že z vyjadrení oboch sporových strán pritom jednoznačne vyplývalo, že majú záujem na vyriešení a urovaní vzájomných vzťahov týkajúcich sa ich podielového spoluvlastníctva. Uvedené

porušenie povinnosti súdu vnímala závažné aj s ohľadom na to, že odvolaním napadnutým rozhodnutím došlo k zamietnutiu žaloby v plnom rozsahu, a to iba na základe formálnych nedostatkov petitu žaloby. Poukázala na to, že uzatvorenie súdneho zmiernu je možné aj v rámci odvolacieho konania a toto by mal brať odvolací súd do úvahy.

11. Súčasne žalobkyňa v zmysle § 370 v nadväznosti na § 144 a násl. CSP zobrala podanú žalobu čiastočne späť v rozsahu, v ktorom sa domáhala nahradenia prejavu vôle voči žalovanému nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu na sporných nehnuteľnostiach.

12. Ďalej žalobkyňa namietala aj nesprávne právne posúdenie veci, keď súd prvej inštancie podľa jej názoru neprihliadol na súdnu prax týkajúcu sa prirastania podielov spoluvlastníkov, ktorí neprejavili záujem nadobudnúť prevádzaný spoluvlastnícky podiel. Súčasne súd arbitrárne vyložil právnu normu bez opory v súdnej alebo odbornej praxi, mal formálny prístup k prejednaniu veci a k rozhodnutiu vo veci samej, čím došlo k stavu denegatio iustitae. Žalobkyňa v podanom odvolaní uviedla, že vo svojich podaniach, ale aj priamo na pojednávaní vo veci samej, upozornila súd na právne posúdenie vyplývajúce zo súdnej a odbornej praxe, podľa ktorej konštantne platí, že v prípade prevodu spoluvlastníckeho podielu s odkazom na zákonné predkupné právo prirastú podiely spoluvlastníkov, ktorí nemajú záujem nadobudnúť prevádzaný podiel k spoluvlastníckemu podielu spoluvlastníka, ktorý má o prevádzaný podiel záujem. Konajúci súd sám na konanom pojednávaní potvrdil, že uvedená súčasná právna doktrína mu je známa a že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 15.05.2009, sp. zn. 2Cdo/91/2008 považuje za v súčasnosti už prekonané. Nie je teda zrejmé, prečo prišlo k odklonu súdu jednak svojho vlastného právneho názoru predneseného v rámci predbežného právneho posúdenia a súčasne od ustálenej súdnej a odbornej praxe. Tento svoj odklon konajúci súd v rozhodnutí nijakým spôsobom nevysvetlil. Žalobkyňa na podporu svojho právneho posúdenia poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.03.2022, sp. zn. 13Co/24/202, ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo dňa 17.05.2017, sp. zn. 7Co/87/2017 a aj rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27.10.2016, sp. zn. 19Co/500/2015.

13. Z napadnutého rozhodnutia podľa žalobkyne taktiež vyplýva, že súd posúdil ust. § 140 Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že vyvodil záver, podľa ktorého nároky z predkupného práva je nutné rozlišovať v prípade, ak nadobúdateľom spoluvlastníckeho podielu, pri ktorého prevode došlo k nerešpektovaniu predkupného práva, je tretia osoba odlišná od podielových spoluvlastníkov. Uvedený názor súdu prvej inštancie však nemá oporu v právnej ani v odbornej praxi. Ak aj súd odkázal na komentár k Občianskemu zákonníku od A. N., tak z časti, na ktorú súd poukázal, žiadna takáto skutočnosť nevyplýva. Uvedená pasáž síce pracuje s pojmom „tretia osoba, ale v žiadnom prípade nerozlišuje medzi osobou v rámci podielového spoluvlastníctva a osobou stojacou mimo podielového spoluvlastníctva. Pojem tretia osoba sa používa rovnako v súlade s oboma skupinami. V tejto časti taktiež došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci.

14. Ďalej žalobkyňa poukázala na to, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí jednoznačne uviedol, že nárok uplatnený žalobou (t. j., že došlo k porušeniu jeho predkupného práva) považuje za dôvodný a nesporný a z tohto dôvodu v tejto časti ani nevykonával dokazovanie. Napriek tomu však podanú žalobu zamietol v celom rozsahu. Za tejto situácie súdu nič nebránilo, aby žalobu zamietol iba čiastočne, t. j. v rozsahu prevyšujúcom spoluvlastnícky podiel, pričom odkázala na znenie ust. § 216 ods. 2 CSP. Okrem toho mal súd prvej inštancie prihliadnuť na to, že v rámci svojej ústnej argumentácie na ostatnom pojednávaní jej právny zástupca explicitne uviedol, že v prípade ak konajúci súd dospeje k záveru o len čiastočnej dôvodnosti nároku, tak sa uspokojí aj s nárokom vyplývajúcim z rozsahu veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu. Uvedené mohol súd vyhodnotiť ako petit alternatívny alebo eventuálny a tomu prispôbiť rozhodnutie vo veci samej. Súd sa mohol odkloniť od prísne formalistického postupu a mohol sám upraviť znenie žalobného návrhu tak, aby bolo v súlade s jeho právnym názorom, t. j. priznať jej nárok vo výške vyplývajúcej z jej spoluvlastníckeho podielu. Jednalo sa podľa názoru žalobkyne výlučne o potenciálny formálny nedostatok, ktorý mohol byť činnosťou súdu zhojený. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/198/2019 zo dňa 29.04.2020, podľa ktorého súd nie je do najmenšieho detailu viazaný žalobou, resp. jej petitom, ale môže ho modifikovať tak, aby mohol pre žalobcu prisúdiť ním žiadaný nárok, pretože len súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia, aby vyriešil predmet sporu medzi jeho stranami. Mala za to, že ani v konaniach, v ktorých dochádza k nahradeniu prejavu vôle jednej zo

sporových strán, nie je súd viazaný doslovným gramatickým znením žalobného návrhu. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26.06.2019, sp. zn. 17Co/124/2018.

15. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu nesúhlasil s čiastočným späťvzatím žaloby. Mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, pričom súd nemohol žalobe vyhovieť len v časti, keď bol viazaný žalobným návrhom žalobkyne. Okrem toho mal za to, že sa súd snažil o zmierlivé vyriešenie sporu, no im sa nepodarilo dospieť k dohode. Odmietol, že by došlo k porušeniu práv žalobkyne na spravodlivý proces, a preto žiadal rozhodnutie súdu prvej inštancie ako správne potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

16. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a 380 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako "CSP") bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 CSP potvrdiť ako vecne správny.

17. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne ako podielovej spoluvlastníčky nehnuteľností z porušenia jej zákonného predkupného práva v zmysle ust. § 140 Občianskeho zákonníka. K porušeniu tohto práva došlo tak, že podielové spoluvlastníčky I. B., J. E., K. L. a K. F. odpredali svoje spoluvlastnícke podiely inému podielovému spoluvlastníkovi – žalovanému a to bez toho, aby ich ponúkli žalobkyňi a ďalším podielovým spoluvlastníkom. Žalobkyňa sa listom zo dňa 26.10.2022 domáhala voči žalovanému svojich nárokov z porušeného predkupného práva a následne podala žalobu o nahradenie vôle žalovaného uzavrieť s ňou kúpnu zmluvu, ktorou by na ňu previedol spoluvlastnícke podiely, ktoré získal spornými prevodmi. V konaní bolo preukázané, že spoluvlastnícke podiely žalobkyne na prevádzaných nehnuteľnostiach boli 1/6 k celku a 4/24 k celku, pričom však žiadala, aby s ňou žalovaný uzavrel kúpnu zmluvu, ktorou by na ňu previedol nadobudnuté spoluvlastnícke podiely v celosti, bez ohľadu na veľkosť jej spoluvlastníckeho podielu.

18. V konaní pred súdom prvej inštancie nebolo sporné, že došlo k porušeniu predkupného práva žalobkyne. Uvedený záver nebol žalobkyňou spochybnený ani v odvolacom konaní. Sporným zostalo, či je žalobkyňa oprávnená požadovať nahradenie prejavu vôle na uzavretie kúpnej zmluvy iba v rozsahu pomernej časti zodpovedajúcej jej spoluvlastníckemu podielu alebo má nárok na celý spoluvlastnícky podiel, ktorý bol predmetom sporných prevodov. Ďalej žalobkyňa nastolila otázku, či mal súd prvej inštancie sám upraviť žalobný petit podľa vyjadrenia jej právneho zástupcu na poslednom pojednávaní, v zmysle ktorého by sa žalobkyňa uspokojila aj s prevodom len časti prevádzaného podielu, eventuálne, či mohol súd prvej inštancie žalobe o nahradenie vôle vyhovieť len v časti.

19. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že žalobkyňa v odvolacom konaní prejavila vôľu zobrať svoj návrh v časti späť, pričom uvedené vyjadrila tak, že uviedla, že žalobu berie späť v rozsahu, v ktorom sa domáhala nahradenia prejavu vôle voči žalovanému nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu na sporných nehnuteľnostiach. Žalovaný s takýmto späťvzatím nesúhlasil, nakoľko žalobkyňi nič nebránilo, aby takýto úkon realizovala už v konaní pred súdom prvej inštancie, a preto odvolací súd podľa § 370 ods.2 CSP takéto čiastočné späťvzatie nepripustil. Odvolací súd pritom poukazuje na to, že žalobkyňa svoj procesný úkon nazvala čiastočným späťvzatím, avšak vo svojej podstate išlo o zmenu žaloby, ktorá nie je v odvolacom konaní prípustná.

20. Odvolací súd ďalej konštatuje, že ak má byť rozsudkom nahradené vyhlásenie vôle niektorého z účastníkov zmluvy o kúpe nehnuteľnosti, musí byť obsah tejto zmluvy uvedený vo výroku rozsudku, poprípade musí byť výrok rozsudku uvedený v odkaze na obsah pripojeného písomného vyhotovenia kúpnej zmluvy, ktorá sa tak stáva súčasťou výroku rozsudku (uznesenie najvyššieho súdu z 25.09.2017 sp. zn. 4Cdo/194/2016; už predtým R 53/1991). Text zmluvy, ku ktorej uzavretiu má byť nahradený prejav vôle žalovaného, tak ako ho predloží žalobca v žalobe (ako súčasť žalobného petitu), je potrebné v zmysle ustanovenia § 43a Občianskeho zákonníka považovať za návrh na uzavretie zmluvy, ktorý nemožno modifikovať bez súhlasu navrhovateľa (§ 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Súdne rozhodnutie (rozsudok) potom nahrádza akceptáciu tohto návrhu žalovaným. Aj Najvyšší súd Českej republiky dospel v rozsudku zo dňa 19.09.2007 sp. zn. 22Cdo/1875/05 k záveru, že žalobu o nahradenie prejavu vôle žalovaného uzavrieť so žalobcom zmluvu treba považovať za návrh (ofertu) na uzavretie zmluvy, pričom právoplatnosťou súdneho rozhodnutia nahrádzajúceho prejav vôle žalovaného uzavrieť takúto zmluvu dochádza k zhode vôle oboch zmluvných strán a kúpna zmluva je

tým uzavretá. Neobstojí analógia s bežným kontraktačným mechanizmom medzi účastníkmi zmluvy, keď adresát návrhu môže návrh modifikovať a ak navrhovateľ s takouto modifikáciou súhlasí, dôjde k uzavretiu takto modifikovanej zmluvy. Súd totiž nie je zmluvnou stranou, ale verejným orgánom, ktorý autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb.

21. Žalobkyňa v odvolacom konaní namietala, že súd mohol vychádzať zo žalobného petitu, ktorý by zodpovedal jej vyjadreniam, resp. vyjadreniam jej právneho zástupcu. Konkrétne poukázala na to, že jej právny zástupca na poslednom pojednávaní uviedol, že by nevadilo, keby jej bol priznaný podiel zodpovedajúci jej spoluvlastníckemu podielu. Odvolací súd v nadväznosti na túto odvoláciu námietku predovšetkým odkazuje na závery uvedené v predchádzajúcom odseku odôvodnenia. Súčasne poukazuje na to, že sporové konanie je ovládané dispozičným princípom. S uvedeným potom súvisí povinnosť súdu rozhodovať o ochrane ohrozených alebo porušených subjektívnych práv len v rozsahu žaloby, resp. v rozsahu, ktorý je daný vlastným žalobným návrhom (petitom). Žalobkyňa, ktorá bola v konaní pred súdom prvej inštancie právne zastúpená, žiadala, aby súd nahradil vôľu žalovaného uzavrieť s ňou kúpnu zmluvu, pričom presne označila predmet takéhoto prevodu ako spoluvlastnícky podiel, ktorý jasne kvantifikovala, a tým vymedzila predmet konania. Označenie predmetu kúpy je podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy a v prípade uplatňovania nároku podľa § 140 Občianskeho zákonníka má jeho veľkosť vychádzať z predpisu hmotného práva. Nie je možné súhlasiť so žalobkyňou, že ak sa podanou žalobou domáhala, aby na ňu žalovaný previedol spoluvlastnícky podiel vo veľkosti, ktorý nezodpovedal jej nároku z hmotného práva, išlo o „formálny nedostatok“.

22. V konaní pred súdom prvej inštancie žalobkyňa svoju žalobu nezmenila a ani nevzala v časti späť. Naopak, v žalobnom petite jasne a určito vymedzila čoho sa domáha, takže súd nemal pochybnosti o tom, čo v konaní žiada, aký je predmet konania. Súd si nemôže za žalobkyňu domýšľať, či svojim vyjadrením nemienila zmeniť žalobný petit na alternatívny alebo eventuálny, resp. si sám takýto žalobný petit vytvárať a tým zasahovať do vymedzenia predmetu konania. Ak skutočne mala právne zastúpená žalobkyňa vôľu zmeniť žalobu, tak to mala urobiť zákonom stanoveným spôsobom tak, aby o jej úmysle nebolo pochyb. Zmenu veľkosti spoluvlastníckeho podielu v žalobnom petite (v danom type sporu v zmluve, ktorá má byť uzavretá), nemôže súd realizovať bez procesnej aktivity žalobkyne. Iným určením veľkosti spoluvlastníckeho podielu by sa menil obsah žaloby, na základe ktorej sa konanie začalo. Modifikácie pôvodných žalobných požiadaviek, ktorými sa buď redukujú, alebo naopak rozširujú pôvodné požiadavky, napríklad čo do veľkosti spoluvlastníckych podielov (ako v prejednávanej veci), nemôže súd urobiť sám, nakoľko by tu už išlo o iné než pôvodne požadované právo. Odvolací súd preto opakovane uvádza, že bez návrhu žalobkyne súd prvej inštancie nemohol vychádzať z toho, že žalobný petit je alternatívny, eventuálny resp. sám meniť veľkosť spoluvlastníckeho podielu, ktorý mal byť predmetom prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

23. Pokiaľ ide o správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie, že žalobkyňa sa môže domáhať prevodu len pomernej časti prevádzaného spoluvlastníckeho podielu, ktorá zodpovedá veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu, tak odvolací súd poukazuje zhodne so súdom prvej inštancie na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 12.05.2009 sp. zn. 2Cdo/91/2008, v ktorom dovolací súd konštatoval (priamo riešiac otázku veľkosti spoluvlastníckych podielov, na ktoré má právo pri porušení predkupného práva opomenutý spoluvlastník majúci záujem predkupné právo realizovať), že „... keďže mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, má spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom (spoluvlastníkov), ktorí by sa prevodu nedomáhali. Z toho vyplýva, že aktívny spoluvlastník má právo vykúpiť kúpnu zmluvu prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len jeho časť pripadajúca na jeho podiel v pomere k podielom ostatných spoluvlastníkov“.

24. Aj v uznesení z 18.09.2019 sp. zn. 8Cdo/124/2018 sa najvyšší súd zasadil za právny názor vyslovený vo veci sp. zn. 2Cdo/91/2008, keď akceptoval argumentáciu odvolacieho súdu v ním prejednávanej veci, podľa ktorej „dotknutí podielovní spoluvlastníci sa musia v každom prípade dohodnúť o výkone predkupného práva, ak sa chcú odchýliť od základného pravidla o pomernom uplatňovaní nárokov z predkupného práva, resp. nárokov z jeho porušenia. To znamená, že ak má záujem jeden spoluvlastník o celý prevedený podiel (nad rozsah, ktorý zodpovedá v pomere k ostatným podielom jeho spoluvlastníckeho podielu), musia s tým vysloviť súhlas ostatní podielovní spoluvlastníci; inak je

oprávnený požadovať iba to, čo pripadá pomerne na jeho podiel. Právne nemožné by totiž bolo, ak by si každý spoluvlastník uplatňoval prevod celého podielu od nadobúdateľa.“

25. V ostatnom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/83/2021 zo dňa 07.02.2024 najvyšší súd odpovedal na dovolaciú otázku, „či je žalobca“ (so statusom podielového spoluvlastníka) oprávnený požadovať nahradenie prejavu vôle na uzavretie kúpnej zmluvy iba v rozsahu pomernej časti spoluvlastníckeho podielu nadobúdateľa, pripadajúcej na jeho spoluvlastnícky podiel (teda nie v rozsahu celého podielu bez ohľadu na to, koľkí z oprávnených spoluvlastníkov svoje predkupné právo uplatnili). Podľa názoru dovolateľa boli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozdielne riešenia vymedzenej otázky, pričom konkrétne poukázal na rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/91/2008, 7MCdo/1/2013 a 8Cdo/124/2018. Najvyšší súd vo vyššie uvedenom rozhodnutí zo dňa 07.02.2024 uzavrel, že za správny treba považovať názor prezentovaný v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/91/2008 a 8Cdo/124/2018, a za nesprávny názor vyslovený takpovediac iba „na dôvažok“ vo veci sp. zn. 7MCdo/1/2013.

26. Z uvedeného je zrejmé, že závery vyslovené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo/91/2008 zo dňa 12.05.2009, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie, nie sú prekonané, tak ako tvrdila žalobkyňa v podanom odvolaní. Naopak Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/83/2021 zo dňa 07.02.2024 tieto závery potvrdil ako správne. Ak teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa môže domáhať prevodu len pomernej časti spoluvlastníckeho podielu nadobúdateľa, tak uvedené je v súlade s aktuálnou rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu. Odvolací súd pritom konštatuje, že žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštancie ani len netvrdila, že medzi ňou a ostatnými spoluvlastníkmi bola uzavretá dohoda, podľa ktorej si mohla nárokovať viac ako jej prináleží podľa veľkosti jej spoluvlastníckeho podielu. Nebolo teda zistené, že by mala nárok na celý spoluvlastnícky podiel, ktorý na žalovaného previedli podielové spoluvlastníčky, ktoré porušili predkupné právo žalobkyne. Pre posúdenie správnosti a zákonnosti záverov súdu prvej inštancie nie je podstatné, že popri záveroch založených na rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo/91/2008 zo dňa 12.05.2009, súd prvej inštancie rozvíjal aj úvahy o špecifikách situácie, keď došlo k porušeniu predkupného práva podielového spoluvlastníka prevodom na iného podielového spoluvlastníka. Správnosť, či nesprávnosť uvedených záverov nemá vplyv na konečný záver súdu prvej inštancie, ktorý bol správne založený na rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo/91/2008 zo dňa 12. mája 2009.

27. Vzhľadom na to, že si žalobkyňa uplatnila právo na viac ako jej prináleží, súd prvej inštancie jej žalobu o nahradenie prejavu vôle zamietol. Takýto postup je v súlade so závermi vyslovenými Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III.ÚS 445/2016 zo dňa 28.06.2016, z ktorého vyplýva jednoznačný záver, že „o žalobe požadujúcej uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu určitého obsahu uvedeného v návrhu na začatie konania môže súd rozhodnúť len tak, že návrhu úplne vyhovie alebo ho zamietne, pričom súd nemôže obsah zmluvy modifikovať a ani dopĺňať chýbajúce potrebné náležitosti. Pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle súd nemôže nič na podstatných náležitostiach budúcej zmluvy meniť, dopĺňovať či upresňovať, je vylúčené, aby neurčité, prípadne v zmluve chýbajúce údaje o identifikácii veci, ktoré majú byť predmetom prevodu, boli napravované výkladom prejavu vôle účastníkov zmluvy o budúcej zmluve.“ Na uvedené rozhodnutie súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia správne odkázal.

28. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/10/2023 zo dňa 25.01.2024, z ktorého vyplýva, že „súd je pri rozhodovaní viazaný žalobným návrhom, a to mu zakladá na jednej strane povinnosť predmet sporu vyjadrený v žalobe vyčerpať a na strane druhej zákaz prekročenia požiadavky vyjadrenej v žalobnom návrhu, pokiaľ nejde o prípad, v ktorom z osobitného predpisu vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami. Medzi spory s určitým spôsobom usporiadania vzťahu medzi stranami, vyplývajúcim z osobitného predpisu patria podľa teórie civilného sporového procesu aj ustálenej rozhodovacej praxe súdov (najvyšší súd nevynímajúc) už tradične spory o vyporiadanie náhrady škody určené právnymi predpismi pri škodách spôsobených niekoľkými škodcami (§ 422 ods. 1 a §§ 423, 431 a 438 OZ), spory o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva (§ 143 a nasl., najmä § 150 OZ), ako aj o zrušenie (a vyporiadanie) spoluvlastníctva podielového (§ 142 OZ), spory o zrušenie práv spoločného nájmu bytu (§§ 704 a 705 OZ), ako aj spory o bytové náhrady (ako podmienky vypratania) po skončení nájmu výpoveďou (§ 712a OZ); medzi takéto spory však nikdy nepatrili spory o určenie vlastníckeho práva vrátane podskupiny takýchto sporov

tvorenej spormi o určenie práva spoluvlastníctva. Pokiaľ teda v spore o určenie práva podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti žalobca požaduje určenie práva v celkom konkrétnom rozsahu, ktorého vyjadrením je spoluvlastnícky podiel vo forme zlomku, súd nemá oprávnenie do takto vymedzenej požiadavky akokoľvek zasahovať, ale môže jej buď vyhovieť alebo naopak nevyhovieť.“

29. S poukazom na vyššie uvedené je zrejmé, že aj žalobná námietka, podľa ktorej mal súd zamietnuť žalobu len v časti, nebola dôvodná. Súd prvej inštancie postupoval správne, a za situácie, keď žalobkyňa žalobou o nahradenie vôle uzavrieť zmluvu žiadala previesť na svoju osobu viac ako jej patrí, túto žalobu v celosti zamietol.

30. Žalobkyňa ďalej namietala, že rozhodnutie bolo prekvapivé, nakoľko súd prvej inštancie v rámci predbežného právneho posúdenia síce uviedol, že žalobu považuje za čiastočne dôvodnú, avšak nemohla predpokladať, že by to viedlo k zamietnutiu celej žaloby. Uvedené jej súd v rámci takéhoto posúdenia neoznámil. K uvedenému odvolací súd uvádza, že cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je jeho cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv (ako vyplýva z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/111/2020, 1Obdo/92/2018, 2Obdo/56/2020). V uznesení sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28.05.2013 najvyšší súd uviedol, že striktné nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 OSP zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania, ktorá sama osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) OSP (teraz § 420 písm. f) CSP). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa ustanovenia § 118 ods. 2 OSP (predchádzajúca procesná úprava), vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci. Podobne ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 366/2018 odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, keď ani v ďalej uvedenom právnom závere Krajského súdu v Prešove nezistil porušenie namietaných práv, keď odvolací súd uzavrel, že „Je pravdou, že prvoinštančný súd nepostupoval podľa § 181 ods. 2 CSP. Prvoinštančný súd neuviedol stranám sporu počas konania ... ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré súd považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná a taktiež neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Opomenutie aplikácie § 181 ods. 2 CSP vydaním rozhodnutia vo veci samej sa konvaliduje. V rozhodnutí o veci samej prvoinštančný súd svoje názory oznámil a tým zhojil tento procesný nedostatok a prípadné odňatie práva na spravodlivý súdny proces stranám sporu. Preto tento dôvod odvolací súd nepovažuje za dôvod, pre ktorý by bolo potrebné napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie“ (viď rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/7/2017 z 23. januára 2018).

31. Odvolací súd poukazuje na vyššie uvedené závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, pričom konštatuje, že v prejednávanej veci, súd prvej inštancie stranám sporu oznámil svoje predbežné právne závery s tým, že im oznámil, že žalobu považuje za dôvodnú len v časti, čo je dostatočne jasné a určité. Nie je porušením procesných práv žalobkyne, že presne neuviedol výrok svojho rozhodnutia. Uvedené platí o to viac, že strany sporu boli právne zastúpené.

32. Ak žalobkyňa poukazovala na povinnosť súdu viesť strany k zmierlivému vyriešeniu veci, tak je potrebné zdôrazniť, že aj keď medzi základné zásady konania pred súdom patrí jeho povinnosť viesť strany k zmierlivému vyriešeniu veci, tak to neznamená, že má funkciu mediátora. Z obsahu spisu vyplýva, že žaloba bola podaná potom, ako nedošlo k mimosúdnej vyriešeniu veci, na ktoré žalobcu vyzvala samotná žalobkyňa. Z výpovedi strán sporu na nariadenom pojednávaní pritom vyplynulo, že medzi nimi „prebehlo viacero stretnutí, ale k dohode nedošlo“. Z toho, čo pred súdom uviedli je zrejmé, že vzťah medzi stranami sporu je potrebné chápať v kontexte ich celkových spoluvlastníckych vzťahov na viacerých pozemkoch, v rámci ktorej si riešia zámeny spoluvlastníckych podielov, otázky prístupu k nehnuteľnostiam, búranie oporných múrikov a podobne. Nie je vecou súdu, aby nútil strany k dohode, najmä, keď z výpovedí strán na prvom pojednávaní vyplynula zložitost' ich

vzťahov týkajúca sa vlastníckych pomerov k nehnuteľnostiam v k. ú. I. E. a súčasne z ich správania a vyjadrení nevyplývalo, že by mali vôľu svoje vzťahy vysporiadať mimosúdne alebo zmierom. Súd nerozhodol o právnej veci žalobkyne na prvom pojednávaní a nebolo zistené, že v čase do ďalšieho pojednávania strany sporu využili čas na zmierlivé vyriešenie veci, neuzavreli ani zmier. Nie je vecou súdu, aby pojednávanie z vlastného podnetu odročoval za účelom realizácie rokovaní strán sporu alebo opakovane stranám „ponúkal možnosť uzavrieť vo veci zmier“. V danej veci strany sporu síce spolu jednali, ale neprišli ku konsenzu, a tak bolo namieste, aby vo veci rozhodol súd. Ani odvolací súd nemôže schváliť zmier, ktorý nebol medzi stranami dohodnutý.

33. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil, keď aplikoval a správne interpretoval ust. § 140 Občianskeho zákonníka, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

34. V odvolacom konaní mal žalovaný plný úspech, a preto odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. O samotnej výške náhrady trov konania v prvoinštančom, ako aj odvolacom konaní rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

35. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).